

CÀPSULA: BIBLIOTEQUES QUE EDUQUEN DES D'UN SERVEI UNIVERSAL

DIA I HORA: 27 de gener de 2021, a les 19 h

ESPAI: Plataforma virtual

PONENTS: **Glòria Pérez-Salmeron**, exdirectora de la Biblioteca Nacional, expresidenta de FESABID (Federació d'Associacions de Bibliotecaris d'Espanya) i d'IFLA (associació de bibliotecaris d'arreu del món); **Adela Alòs-Moner**, presidenta de la Fundació Biblioteca Social, i **Mercè Ortiz Bartra** i **Sílvia Villar Ibáñez**, educadores socials a la Biblioteca Bon Pastor i la Biblioteca Trinitat Vella-J. Barbero, respectivament, que són les primeres educadores contractades en biblioteques per una administració en aquest cas per l'Ajuntament de Barcelona.

CONDUEIX L'ACTIVITAT: Imma Jeremías i Elisabeth Massons, educadores socials membres del grup i projecte Sèniors del CEESC.

RELATORA: María Vázquez

Segona Càpsula Sènior i especial amb el suport del projecte RetinES del CEESC on es visualitza el documental "Creixer leyendo. Per una biblioteca inclusiva des de la infància".

Un documental de la Fundació Biblioteca Social amb una menció especial al RetinES 2019 que mostra com des de la biblioteca pública es pot contribuir a millorar la situació dels infants quan, un de cada tres, per diferents motius, està en risc d'exclusió.

Un reportatge que aborda un projecte ampli i innovador, amb diferents propostes arreu de l'Estat espanyol.

IDEES CLAU:

biblioteques, mediació comunitària, transformació social, inclusió, oportunitats.

CITES DELS PONENTS A DESTACAR:

- “Les biblioteques són un clar instrument d'inclusió social, ja que reforcen el rol de cohesió social, i no només cultural.” *Adela Alòs-Moner.*
- “Nosaltres, els educadors, contagiem als altres professionals de les biblioteques la nostra mirada més educativa i inclusiva.” *Silvia Villar.*
- “El tarannà de la nostra directora se'ns enganxa a tots, dona valenta i compromesa amb el territori.” *Mercè Ortiz.*
- “Les biblioteques són un servei imprescindible dins una comunitat, ja que ajuden a cultivar persones lliures cultivades, sensibles i molt humanes.” *Elisabeth Massons.*
- “Els educadors a les biblioteques estan fent un canvi global que impacta a tota la societat, ja que obren les portes a gent que potser no hi entraria, és un canvi qualitatiu.” *Glòria Pérez-Salmeron.*
- “El treball de l'educador social ens enriqueix a tots, i permet que els bibliotecaris puguem fer la nostra feina més pròpia de la biblioteca; deixant que siguin els educadors els que facin la feina més inclusiva, reeducativa i social.” *Adela Alòs-Moner.*

REFLEXIONS DELS PARTICIPANTS:

Davant les següents preguntes, les ponents responen:

Com és que es va pensar en l'educador social perquè treballés a la biblioteca?

Glòria Pérez-Salmerón respon que des de les mateixes biblioteques, les persones que hi treballen se n'adonen que aquesta s'ha d'adaptar a l'entorn que té i detectar allò que es pot millorar, és a dir, veure quines necessitats tenen els usuaris, tant dels que hi van com dels que no hi van, quines mancances socioculturals observen en les persones de l'entorn, i com s'hi pot actuar. Les biblioteques no són establiments aïllats, donen servei a una comunitat i, per tant, s'han d'adaptar i adequar. Això inclou

incorporar tot tipus de professionals que puguin aportar millores a través de la seva disciplina, condició *sine qua non* de fer bé el nostre servei de biblioteca. Aquesta és la nostra motivació, veure com podem millorar la vida de l'entorn.

Adela Alòs-Moner comenta que les biblioteques són un clar instrument d'inclusió social, ja que reforcen el rol de cohesió social, i no només cultural. I explica que en entorns complexos com, per exemple, el barri de Bon Pastor, és gràcies a la feina de l'educador social que es va aconseguir un canvi de comportaments, el que alhora va provocar que es creés la capacitat d'incidir en nous costums.

Com valoreu que l'àmbit del vostre treball sigui en un servei universal? I per què?

La Sílvia Villar respon que considera que una educadora social a una biblioteca es troba amb un ampli ventall de persones i col·lectius de característiques diverses, que de forma voluntària van a la biblioteca, i això és interessant, ja que disposen d'una font de possibilitats per treballar. El fet que la biblioteca sigui un espai de lliure accés, que alhora requereix d'un moment d'adaptació diferent per a cada persona i col·lectiu en particular, és un fet enriquidor i divers.

La Mercè Ortiz explica que per a ella, poder treballar a la biblioteca Bon Pastor és molt gratificant ja que és un barri on hi conviuen famílies de cultures molt diverses, fet que és molt enriquidor. Fan treballs d'alfabetització digital, alfabetització lingüística, foment lector, comprensió lectora, i habilitats personals i socials, sobretot en menors i adolescents.

Quines eines han adquirit els professionals a partir de treballar amb vosaltres, els educadors i les educadores socials?

La Mercè Ortiz respon que s'ha pogut aportar la mirada de la relació amb l'altre, la importància de saber veure què necessita.

Què creieu que aporten els educadors i educadores socials als serveis universals?

La Mercè Ortiz diu "aquesta mirada d'interculturalitat i educativa de la població que tenim al nostre territori vers les persones i a través dels projectes és com treballem. Veiem la feina feta davant les desigualtats que hi ha en un territori. Tot això en xarxa ho estem aconseguint. El treball en xarxa és clau, el que no aporta un ho aporta l'altre. Nosaltres posem una mirada més socioeducativa i fem una feina molt comunitària més enllà de les parets de la biblioteca."

Aquesta mirada socioeducativa que aporta l'educació social es troba en altres professionals?

La Sílvia Villar respon: “Nosaltres creiem que contagiem als altres professionals de les biblioteques la nostra mirada més educativa i inclusiva”.

El treball en xarxa que hi ha a les biblioteques com el viviu, com una intrusió o com quelcom esperat?

La Mercè Ortiz creu que quelcom esperat, i bàsic i molt important per als professionals.

Com feu que la participació en xarxa serveixi d'instrument de generació d'informació útil?

La Sílvia Villar respon: “Des de la biblioteca es creen espais on es fan reunions i es comparteixen indicadors clau que han anat observant sobre els joves o infants. Comparteixen informació i des d'aquesta es fa una feina posterior en coordinació amb serveis socials o l'EAIA. És un treball conjunt i profund”.

En quins resultats ens hem de fixar per creure que la incorporació de la figura dels educadors i educadores socials és una clara estratègia a consolidar?

L'Adela Alòs-Moner respon que en barris on hi ha col·lectius que necessiten molta feina de treball i millora social, sense la figura de l'educador social això és quasi impossible. El treball de l'educador social ens enriqueix a tots i permet que els bibliotecaris puguem fer la nostra feina més pròpia de la biblioteca; deixant que siguin els educadors els que facin la feina més inclusiva, reeducativa i social.

La Glòria Pérez-Salmerón afegeix que els educadors obren les portes a gent que potser no hi entraria a la biblioteca, apropa aquest servei a les persones que desconeixen tots els serveis i possibilitats que poden trobar a les biblioteques. Els educadors estan fent un canvi global, que impacta a tota la societat. És un canvi qualitatiu. El seu servei és de qualitat, apropa la biblioteca a gent que ni sap el que pot trobar dins les biblioteques.

El compromís social de les biblioteques s'ha anat reforçant. Es un lloc que ajuda a la gent a desenvolupar-se, sempre des del sentiment de pertinença que genera la comunitat. En alguns llocs del món on no hi ha aigua corrent, és a la biblioteca on es fa el repartiment d'aigua.

Imma Jeremías comenta que treballar els valors és indispensable en la societat que vivim, volem aproximació social. La biblioteca ajuda a portar tots aquets valors i coneixements a gent que els necessita.

La Glòria Pérez-Salmerón afegeix que la biblioteca ha de ser capaç de donar els criteris perquè la gent entengui què és la democràcia, així com crear ciutadans globals, amb esperit crític.

L'Elisabeth Massons conclou la sessió amb una poètica reflexió a l'entorn de les biblioteques tot dient: "la biblioteca és un espai obert a tothom que ens pot agermanar i contribueix a destruir les bretxes socials, racials, acadèmiques i culturals. És una institució oberta a tothom i una eina per entrar al món del llibre i gaudir d'ells, així com descobrir tot un ventall de possibilitats culturals i de lleure. No només una manera de fomentar l'amor pels llibres, sinó una eina molt poderosa d'inserció social, de lluita contra la ignorància, de participació ciutadana, d'intercanvi intergeneracional, de lluita contra les desigualtats.

La contribució dels educadors dins les biblioteques són una garantia de més qualitat i obren una mirada holística cap a tots els professionals. El paper dels educadors socials millora la qualitat dels serveis que es lliuren als ciutadans.

CONCLUSIONS:

La inclusió de la figura de l'educador/a social dins les biblioteques confirma la tasca fonamental que aquests espais possibiliten a la societat, ja que no només són espais generadors de cultura, sinó llocs on la inclusió i la cohesió social es materialitzen i es fan possible. Allà on hi ha marginalitat, és la biblioteca la que ajuda i acull tothom, de forma oberta, igualitària i transformadora.

L'educador/a social possibilita que biblioteques que es troben en entorns més vulnerables facin d'aquesta realitat una font d'oportunitat d'intervenció social i treball comunitari, alhora que aporten la seva mirada socioeducativa vers l'entorn, enriquint i contribuint d'aquesta manera a fer una societat més plural, igualitària i digna.

PER SABER-NE MÉS...

[Vídeo de la Càpsula](#)

[Documental "#Crecerleyendo Per una biblioteca inclusiva des de la infància"](#)

[Web de RetinES](#)

COL·LEGI D'EDUCADORES I EDUCADORS SOCIALS DE CATALUNYA

Gener 2021

Barcelona	Girona	Lleida	Camp de Tarragona	Terres de l'Ebre
Aragó, 141-143, 4a 08015 Barcelona 934 521 008 ceesc@ceesc.cat	Ibèria, 4 17005 Girona 972 249 276 girona@ceesc.cat	Rambla Ferran, 32 25007 Lleida 973 289 434 lleida@ceesc.cat	Pau Claris, 2 43005 Tarragona 977 104 081 tarragona@ceesc.cat	Ramon Berenguer IV, 11 43500 Tortosa 935 183 054 terresdelebre@ceesc.cat

www.ceesc.cat

